

KULTURUTSKOTTETS BETÄNKANDE 9/2005 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om anordnande av studentexamen

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 19 april 2005 en proposition till riksdagen med förslag till lag om anordnande av studentexamen (RP 31/2005 rd) till kulturutskottet för beredning.

Utlåtande

I enlighet med riksdagens beslut har grundlagsutskottet lämnat utlåtande i ärendet (GrUU 18/2005 rd). Utlåtandet har bifogats detta betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringssekreterare Ulla Taskinen, undervisningsministeriet

- undervisningsråd Kalevi Pohjala, Utbildningsstyrelsen
- ordförande Aatos Lahtinen, studentexamensnämnden
- specialmedarbetare Olavi Arra, Undervisningssektorns Fackorganisation rf
- specialmedarbetare Lieselotte Eskelinen, Finlands Kommunförbund
- ordförande Joonas Turunen, Suomen Lukiolaisten Liitto ry
- vice ordförande Eira Kasper, Finlands rektorer.

Dessutom har utskottet fått skriftligt utlåtande av De Dövas Förbund rf och Suomen ammattiin opiskelevien keskusliitto SAKKI ry.

PROPOSITIONEN

För att lagstiftningen om studentexamen ska motsvara grundlagen föreslås en lag om anordnande av studentexamen. Den nya lagen ska innehålla grundläggande bestämmelser om stu-

dentexamen och om examens- och provdeltagarnas rättsliga ställning och rättssäkerhet. Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2006.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

Med hänvisning till propositionens motivering och övrig utredning finner utskottet propositionen

behövlig och angelägen. Utskottet tillstyrker lagförslaget med följande anmärkningar och ändringsförslag.

Syftet med propositionen är att ställa lagstiftningen om studentexamen på den författningsnivå som grundlagen kräver. I förslaget ingår inga reformer av examen och hur den ska avläggas.

Utskottet ser positivt på att rektors övergripande ansvar för studentexamen och för att ordna proven blir inskrivet i lagen. Grunderna för gymnasiets läroplan och arbetsmetoderna i det klasslösa gymnasiet lyfter fram de studerandes eget ansvar för sina studier.

I samband med utfrågningen av sakkunniga i utskottet har det framkastats att alla bestämmelser om studentexamen bör ingå i gymnasielagen. Utskottet godkänner regeringens förslag att en del av författningarna om studentexamen finns i gymnasielagen och att det nu ska stiftas en särskild lag om anordnande av studentexamen. Men det är viktigt att följa upp om systemet är rationellt och tillräckligt klart.

Detaljmotivering

Lagförslaget i propositionen (lagförslag 1)

4 §. Grundlagsutskottet uppmärksammar i sitt utlåtande att det inte finns någon explicit bestämmelse om rektors befogenheter att förvägra en examinand rätt att delta i ett prov. Därför föreslår kulturutskottet att 4 § kompletteras med ett nytt 2 mom. Det betyder att 2 och 3 mom. blir 3 och 4 mom.

6 §. För att trygga de studerandes villkor som använder teckenspråk föreslår utskottet att de som använder teckenspråk som sitt modersmål eller första språk och som skriver finskan eller svenskan som sitt andra språk beaktas i modersmålsprovet i studentexamen. Därför föreslår utskottet en ändring i 6 § 1 mom.

15 §. Utskottet föreslår en precisering i formuleringen i 1 mom. om ändringssökande.

Utskottets nya lagförslag (lagförslag 2)

I propositionen ingår ingen sådan ändring i gymnasielagen som skulle ge uttryck för att det före-

skrivs om anordnande av studentexamen genom en särskild lag. I 18 och 18 a § om studentexamen i gymnasielagen hänvisas till förordning och studentexamensnämndens rätt att meddela föreskrifter om studentexamen. Utskottet anser ändå att det i gymnasielagen också bör hänvisas till den föreslagna lagen om studentexamen. Därför föreslår utskottet en sådan ändring i 18 § i gymnasielagen som hänvisar till den nu föreslagna lagen.

Förslag till beslut

Med stöd av det ovan anförda föreslår kulturutskottet

att lagförslaget i propositionen godkänns utan ändringar men 4, 6 och 15 § med ändringar (Utskottets ändringsförslag),

att ett nytt andra lagförslag godkänns (Utskottets nya lagförslag).

Utskottets ändringsförslag

Lagförslag 1

4 §

Förutsättningar att delta i prov

(1 mom. som i RP)

Rektor har till uppgift att utreda om examinanden uppfyller de föreskrivna villkoren för att delta i proven.

(3 och 4 mom. som 2 och 3 mom. i RP)

6 §

Avläggande av studentexamen

I studentexamen får endast ingå ett prov i samma ämne. Provet i modersmålet kan vara ett prov som bygger på lärokursen i finska eller svenska som andra språk, om examinandens eget modersmål inte är finska, svenska eller samiska eller om examinanden använder teckenspråk

som sitt modersmål eller första språk. Provet i modersmålet för svensk- eller finskspråkiga examinandor kan i detta språk i stället för det prov som bygger på lärokursen i svenska eller finska avläggas som provet i det andra inhemska språket.

(2—4 mom. som i RP)

15 §

Sökande av ändring i beslut av rektor

Rättelse i ett beslut genom vilket gymnasiets rektor (*utesl.*) har förvägrat rätt att delta i studentexamen eller i ett prov som hör till examen (*utesl.*) får yrkas skriftligen hos länsstyrelsen. Ändring i länsstyrelsens beslut i ett ärende enligt detta moment får sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen så som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen.

(2—4 mom. som i RP)

Utskottets nya lagförslag

2.

Lag

om ändring av 18 § i gymnasielagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i gymnasielagen av den 21 augusti 1998 (629/1998) 18 § 3 mom., sådant det lyder i lag 766/2004, som följer:

18 §

Studentexamen

ning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om deltagande i studentexamen, prov och omtagning av dem, bedömning och genomförandet av examen i övrigt.

Bestämmelser om anordnande av studentexamen utfärdas i en särskild lag. Genom förord-

Denna lag träder i kraft den 200 .

KuUB 9/2005 rd — RP 31/2005 rd

Helsingfors den 16 juni 2005

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Kaarina Dromberg /saml
vordf. Sade Tahvanainen /sd
medl. Esko Ahonen /cent
Hanna-Leena Hemming /saml
Sinikka Hurskainen /sd
Tatja Karvonen /cent
Rauno Kettunen /cent

Minna Lintonen /sd
Mikaela Nylander /sv
Kirsi Ojansuu /gröna
Marja Tiura /saml
Jutta Urpilainen /sd
Raija Vahasalo /saml.

Sekreterare var

utskottsråd Marjo Hakkila.